

תפ"ח 53504/05/18 - מדינת ישראל נגד אריה אלול

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 53504-05-18

בפני: כב' השופט הבכיר אריאל ואגו - אב"ד
כב' השופט אלון אינפלד
כב' השופט אריאל חזק

המאשימה:

מדינת ישראל
באמצעות פמ"ד - עו"ד חן עסיס-לביא

הנאשם:

נגד
אריה אלול
ע"י ב"כ עו"ד משה יוחאי ועו"ד עינב יטח

גזר דין

רקע עובדתי

1. הנאשם, יליד 1991, הודה והורשע בכתב אישום מתוקן, במסגרת הסדר טיעון, בעבירות של **הריגה** (אדישות), לפי סעיף 298, לפי הנוסח דאז של חוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**החוק**") **וחבלה חמורה בנסיבות מחמירות** לפי סעיף 333 + 335(א)(1) לחוק.
2. על פי עובדות כתב האישום המתוקן (להלן: "**כתב האישום**"), בין יעקב מרה ז"ל (להלן: "**המנוח**") לבין הנאשם הייתה היכרות קודמת. עובר לאירועים שתוארו בכתב האישום התגלע בין השניים סכסוך, אשר הסיבות להתרחשותו אינן ברורות.
3. בסמוך לאירועים, כפי שיתוארו בהמשך, ביקש המנוח מאחיו הקטין ט.א. (להלן: "**הקטין**"), לפגוש אותו ולהביא עמו סכין. ביום 15.4.18 בסמוך לשעה 01:30, צעדו לכיוון ביתם, המצוי בעיר קריית מלאכי, המנוח, הקטין ועוד שלושה חברים, מ.א., ד.נ. ו-ד.מ. (להלן: "**החבורה**"). בדרכם, עברו דרך פארק.
4. עת שהתה החבורה בפארק, פגשו החברים בנאשם, אשר הגיע ברכב שחור, בו נהג אדם אחר. הנאשם יצא מהרכב ופנה למנוח, אז החלו ביניהם חילופי דברים. הקטין, אשר הבחין בחילופי הדברים, הרים אבן והשליך אותה אל עבר הרכב עמו הגיע הנאשם. באותה עת, הוציא המנוח סכין שהייתה ברשותו. הנאשם, אשר הבחין בסכין, החל לנוס מהמקום. המנוח, הקטין ט.א. ו-ד.מ. החלו במרדף אחר הנאשם. במהלך המרדף הנאשם נעצר, המנוח החל מתקרב אליו ודרש ממנו

"להתנהג יפה". הנאשם פנה אל המנוח וביקש ממנו שלא יפגע בו. המנוח אמר לנאשם לעזוב את המקום והנאשם עשה כן, יחד עם נהג הרכב.

5. בתום האירוע, כפי שתואר לעיל, המשיכה החבורה לצעוד לכיוון ביתם ואל החבורה הצטרף חבר נוסף. בו בזמן, הגיח בנתיב הנגדי רכב אשר עצר באמצע הכביש, בסמוך לאי התנועה המפריד בין שני נתיבים. הנאשם יצא מהרכב ונעמד בחזיתו, כשהוא אוחז באקדח 7.65 מ"מ, וירה ירייה אחת אל עבר החבורה. החבורה החלה להימלט. הקטין אחז באבן והשליכה לעבר הנאשם ברכב, על מנת להרחיק הנאשם. הנאשם החל לרוץ לכיוון החבורה וירה ירייה נוספת לעבר המנוח. הכדור פגע בחלקו העליון של גב המנוח, אשר התמוטט ונפל. שאר החבורה התפזרה לכיוונים שונים.

6. בהמשך, נהג הרכב החל בנסיעה איטית ולאחר מספר מטרים נעצר. משהבחין הנאשם כי פגע במנוח, החל לרוץ אל עבר הרכב, אך בטרם נכנס אליו, ירה שוב. אז, פגע בכף רגלו של ד.נ. שאף הוא נפל ארצה. הנאשם נכנס אל הרכב ונמלט מהמקום.

7. צוותי מד"א הוזעקו למקום ומצאו את המנוח כשהוא ללא דופק וללא נשימה. בוצעו בו פעולות החייאה ובמקביל אף טיפלו בד.נ. ופינו את השניים לבית החולים. המנוח הגיע לבית החולים "תל השומר" מחוסר הכרה ומונשם. שם, אובחן פצע ירי בגבו מצד ימין, כאשר הקליע נותר בגופו של המנוח, בעמוד השדרה הצווארי, בסמוך לחוליה הרביעית. המנוח אושפז כעשרה ימים, במהלכם נוצרה דלקת ריאות חריפה שהתפתחה בשל מעבר הקליע דרך חוליות עמוד השדרה הצווארי. מותו של המנוח נקבע ביום 26.4.18 בשעה 18:16. ד.נ. הגיע לבית החולים "קפלן", שם אובחן פצע ירי בכף רגלו הימנית, כאשר הקליע נותר בכף רגלו וחדר לעצמות הרגל. הקליע הוצא מכף רגלו, במהלך ניתוח וד.נ. שוחרר לביתו לאחר יומיים.

8. **הנאשם הודה כי במעשים אלה, גרם למות המנוח, כאשר הוא שווה נפש באשר לתוצאה וכן גרם לחבלה חמורה לד.נ. והכל תוך שימוש בנשק חם.** לפיכך, הורשע הנאשם בעבירות המפורטות לעיל.

9. לאחר הודאת הנאשם בדיון מיום 21.05.19 והרשעתו, נדחה הדיון מספר פעמים, לשם קבלת תסקירי נפגעי העבירה. מלאכה זו הושלמה ביום 22.10.19, וביום 24.10.19 טענו הצדדים לעונש.

10. לנאשם **עבר פלילי מכביד** בעבירות אימים, חבלה במזיד ברכב, החזקת סכין, תקיפה וחבלה ממשית ע"י שניים או יותר, תקיפה סתם והצתה, בגין ריצה עונשי מאסר שונים. בעניינו של הנאשם לא הוגש תסקיר.

11. במסגרת **הסדר הטיעון**, הסכימו הצדדים כי הנאשם ירצה עונש מאסר בן 15 שנים, בגין העבירות בהן הודה לפנינו, וכך עתרו לפנינו. עוד הוסכם, כי יושת על הנאשם מאסר על תנאי לפי שיקול דעת בית המשפט, פיצויים, בסך 150,000 ₪ למשפחת המנוח ובסך 20,000 ₪ לד.נ. ביום 12.12.19 ניתנה הודעה מוסכמת בדבר קצב התשלומים.

תסקיר נפגעי עבירה ועמדת משפחת המנוח

12. לקראת הטיעון לעונש הוגש תסקיר נפגע עבירה אודות משפחת המנוח - אמו מלי, אחיותיו אביבה וליאל ואחיו הקטין של המנוח, א'. שני אחיו הנוספים של המנוח לא היו מעוניינים בכתיבת תסקיר אודותיהם.
13. תסקיר נפגעי העבירה נסמך על פרוטוקולים, הכרעת הדין, כתבי אישום (מקורי ומתוקן), פגישה עם אם המנוח, אחיו ואחיותיו ועל שיחת טלפון עם העובד הסוציאלי, מר מועלם, המטפל במשפחת המנוח מטעם האגף לשירותים חברתיים בקריית גת. צוין כי הפגישה עם האם נערכה בנוכחות בתה אביבה, אחות המנוח, בשל מצבה הבריאותי של האם, אשר עברה שני אירועים מוחיים.
14. משפחת המנוח מונה 7 נפשות - אם המשפחה ושישה ילדים, אשר נולדו לשלושה אבות שונים. האם נישאה באתיופיה, ילדה שתי בנות והתגרשה. עלתה ארצה והתחתנה עם אביו של המנוח, התגרשה והתחתנה בשלישית עם אביו של הקטין, ממנו נותק הקשר. האם גידלה את ילדיה לבדה והייתה מוכרת לשירותי הרווחה כאם חד הורית למעשה, בעיקר בשל המצב הכלכלי, עוד בטרם מותו של המנוח. מדברי מר מועלם עלה כי משפחת המנוח עברה תקופה לא פשוטה לאחר מותו של המנוח וכי האם הייתה בעבר אישה עם "כוחות רבים... וכיום היא שבר כלי".
15. התסקיר סוקר כיצד השפיע מות המנוח על משפחתו. הוא מתאר את תקופת האשפוז של המנוח, עת הטלטלה המשפחה בין תקווה לייאוש, ואת השבר שנגרם עם קבלת הבשורה המרה. כן מסופר על ימי השבעה, והתמודדותם הקשה של בני המשפחה עם הכאב והצער.
16. נמסר, כי לאחר הריגת המנוח, לאור התחושות הקשות בביתם, נאלצה המשפחה לעקור מגוריה למזכרת בתיה, בתקווה כי המעבר יביא עמו מעט מזור. מספר חודשים לאחר המעבר, לקתה אם המשפחה בשבץ מוחי ורק לאחר כחודשיים שבה להכרה. האם אז עברה תקופת שיקום, כאשר במהלכה עברה אירוע מוחי נוסף. בשל מצבה הבריאותי של האם, שבה המשפחה לקריית מלאכי, שכן אביבה, אשר טיפלה באם, התקשתה להתמודד עם הנסיעות הרבות למזכרת בתיה.
17. עוד נמסר בתסקיר כי המשפחה כולה חוותה אובדן קשה. הדבר בא לידי ביטוי בשבר העמוק של המשפחה כיחידה, והקשיים המיוחדים של כל אחד מבני המשפחה. הפרטים לא יובאו כאן בהרחבה, אולם יובהר כי הסבל אינו נובע רק מעצם האבדן, אלא מהצפת פחדים וחרדות במישורים שונים, עקב נסיבות המוות, היינו מעשהו של הנאשם, הנתפס בעיני המשפחה כמעשה רצח.
18. לסיכום, עולה מהתסקיר, כי מותו של המנוח הפר את האיזון במשפחתו ופוגע ברבדים שונים בתוך המשפחה וביחסים בין בני המשפחה לבין עצמם. עוד עולה כי המשפחה עברה טלטלה ששינתה את חיי בני כל המשפחה. המשפחה כואבת את מות המנוח טרם עת, ונראה שנעשה מאמץ רב לאחות את השברים ולשקם את חייהם.
19. באשר להסדר הטיעון - נמסר בתסקיר כי **אם המנוח ובני המשפחה הביעו התנגדות להסדר**

הטיעון, שכן המשפחה התקשתה להבין כיצד הרקע להסדר הוא קושי ראייתי, כאשר יש סרטון המתעד את הרצח, לטענתם. אם המשפחה עותרת לבית המשפט כי הנאשם "ילך למקום שבו בנה נמצא". אף האח א' מבקש כי ייגזר על הנאשם מאסר עולם כי "זה מה שמגיע לו".

20. **אחות המנוח, אביבה, העידה** בבית המשפט לעניין העונש ובעדותה הביעה התנגדות להסדר הטיעון, הביעה את כאב המשפחה ותמצתה את הדברים שכללה במכתב שהגישה. במכתבה, הארוך והכואב, משחזרת אביבה את קבלת הבשורה המרה בביתה, משתפת אודות תחושותיה נוכח השיחות עם הרופא שביטא פסימיות רבה, מתארת את התקווה שהאם סירבה לשמוט בעת האשפוז ומזכירה את תפילותיה באותה עת. אביבה טוענת כי הרקע למעשה הוא סכסוך כספי, ומקוננת על המוות המיותר של אחיה. אביבה מדגישה כי היא צפתה בסרטון, ולהבנתה הנאשם הוא רוצח בוודאי, אשר ירה באדישות מספר יריות. לדבריה, מצבה הרפואי של האם נובע מהטרגדיה שעברה. אביבה ציינה כי ציפתה שעל הנאשם ייגזר עונש ממושך הרבה יותר, והביעה את אכזבתה הקשה מהסדר הטיעון. כן הביעה אביבה את כאבה על כך שהנאשם ימשיך בשגרת חייו בסוף תקופת מאסרו, בעוד אחיה סיים את חייו במוות כה מיותר.

21. **עו"ד סיאם**, אשר ליווה את משפחת המנוח לאורך ההליך מטעם **הסיוע המשפטי**, ביקש להדגיש כי המשפחה מתנגדת להסדר אליו הגיעו הצדדים, וכי משפחת המנוח סבורה כי יש לגזור על הנאשם מאסר עולם. עו"ד סיאם הפנה לתסקיר נפגעי העבירה, המתאר את השתלשלות חיי המשפחה מיום קרות האירוע. עוד ביקש שלא לפרוס את הפיצוי לתשלומים רבים, שכן יש בכסף זה כדי לסייע בטיפול באם וכן לעזור במעט למצבה הטרגי של המשפחה.

טיעוני הצדדים לעונש

22. **ב"כ המאשימה** עתרה לכיבוד הסדר הטיעון אליו הגיעו הצדדים, לפיו יושתו על הנאשם 15 שנות בפועל. ב"כ המאשימה הפנתה לרכיבי הענישה הנוספים, כפי שפורטו בהודעה על הסדר הטיעון.

23. עוד ציינה המאשימה כי עוד מלכתחילה לא הייתה תמימות דעים באשר לסעיף העבירה המתאים בטרם הוחלט להאשים את הנאשם בעבירת רצח, לפי כתב האישום המקורי. עוד טענה המאשימה כי, ככל שהתקדם ההליך, התגלו קשיים רבים ביחס לעדי הראיה לאירוע, אשר סירבו לשתף פעולה, ביניהם אף אחיו של המנוח, אשר התבצר בעמדתו וסירב להעיד. לאחר ששקללה המאשימה את הקשיים שעלו והתווספו במהלך ההליך, הגיעה המאשימה להסדר הטיעון שהוצג, שכלל רכיב עונשי, שלטעמה גילם בתוכו את חומרת המעשים, הנזק שנגרם לשני המעורבים, והקשיים שהתגלעו בניהול ההליך.

24. לעניין הראיות לעונש, המאשימה התייחסה לעברו הפלילי של הנאשם, אשר כולל עבירות אלימות והחזקת סכין, עבירה עליה נידון אך לאחרונה. עוד התייחסה למכתבה של האחות אביבה, אשר תיאר את מצב משפחת המנוח כיום. המאשימה ציינה כי המנוח קנטר את הנאשם, טרם הנאשם ביצע את העבירה, וכן את העובדה כי הנאשם היה שווה נפש להתרחשות התוצאה. בהמשך ציינה כי, לאחר הרפורמה החקיקתית בעבירות ההמתה, ממילא לא היה מאסר העולם בבחינת רכיב

חובה.

25. נמסר כי המאשימה לא התעלמה מעמדתה של משפחת המנוח, המתנגדת להסדר הטיעון, וציינה גם את עמדת הפצוע, אשר נתן הסכמתו להסדר. ב"כ המאשימה הבהירה כי המשפחה עודכנה בדבר המגעים שבין הצדדים ואודות הסדר הטיעון, וכי על אף התנגדות המשפחה, המאשימה עומדת על ההסדר.

26. בפתח **טיעוני לעונש, הסנגור** הצטרף לעמדת המאשימה. הסנגור ציין כי כתב האישום תוקן באופן משמעותי, הן ברובד העובדתי והן באישום המרכזי, באופן שעבירת הרצח שונתה לעבירת ההריגה. עוד הוסיף הסנגור וטען כי התבררו עובדות נוספות, שלא היו בידיעת המאשימה בעת חקירת האירוע ואף לא עת הוגש כתב האישום.

27. הסנגור הוסיף והדגיש את הקושי הראייתי, במרכזו (לשיטת הסנגור) הקושי שעלה באשר לזהות היורה. הסנגור טען כי הצביע לפני התביעה על זיהום חקירתי חמור, אשר טיבו טרם הובא לפני בית המשפט, וכי עניין זה הביא להסכמה של פרקליט המחוז לשינוי סעיף העבירה. עתה, כאשר שונה סעיף העבירה, הרי שהעונש המוסכם אליו הגיעו הצדדים עומד במתחם הענישה שנקבע בבית המשפט העליון ובבית המשפט המחוזי לעניין עבירת ההריגה.

דין

28. השאלה העומדת לפנינו אינה כה פשוטה, שכן מחד גיסא, מדובר בהסדר טיעון "סגור" בו שני הצדדים עותרים כאחד לעונש מאסר בן 15 שנה. הכלל הוא שיש לכבד הסדרי טיעון, במיוחד מקום בו הוסכם על עונש שבכל זאת יש בו ממש, ובמיוחד במקום בו ההסדר נובע מקושי בראיות. מאידך גיסא, המשפחה מתנגדת להסדר הטיעון ועמדתה מובנת, בשים לב לכך שהמעשה המתואר בכתב האישום מתקרב לעבירת הרצח "בכוונה תחילה" (לפי הדין שחל בעת הגשת כתב האישום), אף אם לא מגיע כדי כך, נוכח הסכמת המאשימה להסתפק בתיאור יסוד נפשי פחות חמור.

29. נוכח התנגדות המשפחה להסדר, לא ניתן גזר הדין על אתר ביום הטיעון לעונש, והתיק נלקח לעיון מעמיק יותר לפנינו.

30. לאחר עיון, מצאנו טעם בעמדת המשפחה הרואה בהריגתו של יעקב ז"ל מעשה חמור עד מאוד, המתקרב לסוג המקרים החמורים ביותר המובאים לפנינו. מעבר להיות האירוע במדרג החמור של עבירות ההריגה לפי הדין הישן, הרי לפי הדין החדש, לאחר תיקון 137 לחוק העונשין, היה האירוע מסווג כעבירת "רצח". אמנם, לא מסוג מעשי הרצח בהם עונש מאסר עולם הוא חובה, אך העונש המרבי היה מוגדר כמאסר עולם, ועל מצחו של הנאשם הייתה מודבקת התווית "רוצח". כן יש לקחת בחשבון כי לא המנוח בלבד נפגע במקרה זה, שהרי כדור אחד פגע גם בחברו ד.ג, ונגרמה לו חבלה של ממש. על זאת יש להוסיף, כי מעשה התקיפה עצמו נעשה בנסיבות מחמירות מאוד, הגעה מתוכננת למקום ברכב וביצוע ירי על אנשים הנמלטים מפני היורה. כל השיקולים האלה מוסיפים נפח של חומרה, חומרה רבה.

31. על כל אלה יש להוסיף את סבלם הרב מאוד של בני המשפחה, כפי שעלה מקריאת התסקיה, שתמצית שבתמצית הובאה ממנו לעיל. דבריה של האחות אביבה, אשר העידה לפנינו נגעו ללב, ולא קל היה לקרוא את מכתבה. זוכרים אנו גם את עדותה של האחות השניה, הבטם, אשר העידה לפנינו עוד בטרם הוצג הסדר הטיעון, כאשר סיפרה אודות קבלת הידיעה בדבר הפגיעה באחיה, והמהומה הכרוכה בכך.

32. כל השיקולים האמורים מוסיפים משקל לחומרה, וממילא מהווים שיקולים נגד קבלת הסדר הטיעון. למרות כל האמור, עת שקלנו את הדברים, כאשר עומדים לנגד עינינו הכללים בפסיקה אודות כיבוד הסדרי טיעון, מתברר שאין זה אחד המקרים בהם יסטה בית המשפט מהסדר טיעון.

33. הנקודה הראשונה והעיקרית היא כי, בסופו של יום, העונש המוסכם אינו עונש קל כלל ועיקר. למעשה, מדובר בעונש שאינו רחוק מאוד מהעונש המרבי, בן 20 שנה, לעבירות מסוג זה, לפי הדין שחל בעת המעשה. הנקודה השנייה היא כי השיקולים שפרטה התובעת, בהסבירה מדוע נדחתה עמדת המשפחה בפרקליטות, הניחו את דעתנו. במסגרת שיקולים אלה יש לקחת בחשבון קושי ראייתי משמעותי, אשר חלקים ממנו הובאו לפנינו בטיעוני הצדדים. אנו בעצמנו נוכחנו לדעת כי עד תביעה מרכזי, אחיו של המנוח, התחמק מהגעה לבית המשפט, ולא הגיע לדיון שייעדנו לשמיעת עדותו. חוסר שיתוף פעולה של עד תביעה מקשה מאוד על עבודת התביעה. הסכמת הנאשם להודות למרות קושי ראייתי, מהווה "תמורה" ממשית להקלה בעונש, ודי בטעם זה כדי לראות את ההסדר כמאוזן, על פי הכללים שהותוו בפסיקה.

34. מעבר לכך, יש לקחת בחשבון לעניין העונש גם נסיבות מקלות בכתב האישום עצמו. מעשה הירי לא בא בחלל ריק, אלא על רקע סיכון מסוים, ואף איום מסוים, בו הועמד הנאשם עצמו, כעולה מהחלקים הראשונים של כתב האישום המתוקן. שיקול זה היה מביא להקלה מסוימת בעונש בכל מקרה, אף ללא הסדר מוסכם. כך, שצודקת התובעת בהערכתה כי העונש המוצע בהסדר מצוי בגבול מתחם העונש הראוי לעבירה כפי שתוארה, או קרוב לו. יודגש כי, אפילו בהנחה שהעונש חורג לקולה מהמתחם, השיקול הראייתי היה מביא לכיבוד ההסדר הנוכחי.

35. לפיכך ובכבדנו את הסדר הטיעון, אנו דנים את הנאשם לעונשים הבאים:

א. 15 שנות מאסר בפועל, אשר יחושבו מיום מעצרו של הנאשם, 17.4.18.

ב. שנה אחת מאסר על תנאי, למשך 3 שנים מיום שחרורו, שלא יעבור העבירות בהן הורשע, או כל עבירת אלימות מסוג פשע.

ג. פיצוי עבור משפחת המנוח בסך 150,000 ₪, ישולמו לאם המנוח. הפיצוי ישולם ב- 24 תשלומים חודשיים, שווים ורצופים, החל מיום 1.3.20.

ד. פיצוי לנפגע ד.ג. בסך 20,000 ₪. סכום זה ישולם ב- 15 תשלומים חודשיים, שווים ורצופים, החל מיום 1.3.20.

הפרקליטות תיתן הודעה למזכירות, בדבר אופן ביצוע התשלום לד.נ.

נציג משפחת המנוח, עו"ד סיאם, ייתן הודעה לבית המשפט, בדבר הדרך בה יועבר סכום הפיצוי המיועד למשפחת המנוח. זאת, בשים לב לכך שהסכום אמור להיות משולם לאם לשימוש לפי שיקול דעתה, מחד גיסא, אך בשים לב למצבה הרפואי של האם, מאידך גיסא.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 יום.

ניתן היום, ט"ז טבת תש"פ, 13 ינואר 2020, בנוכחות הצדדים.

אריאל חזק, שופט

אלון אינפלד, שופט

**אריאל ואגו, שופט בכיר
אב"ד**